

N:o 68.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 12 Maj 1868.
 — — — — Andra Kammaren den 12 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af år 1867 verkställd revision af Statsverkets med flera allmänna fonders förvaltning under år 1865.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 53.)

S. A. K.

I anledning af hvad Riksdagens sistlidet år församlade Revisorer rörande då verkställd granskning af Statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1865 uti afgifven berättelse anmält, samt vederbörande förvaltande verk och myndigheter uti deröfver afgifna underdåniga förklaringar hos Eders Kongl. Maj:t andragit, får Riksdagen i nedan-omförmälda ämnen, hvilka blifvit upptagna särskildt för hvarje dermed befattning egande embetsverk eller myndighet, i underdånighet anföra följande:

Krigskollegium.

Uti den för revisionsåret gällande Riks-stat äro, enligt hvad uti revisionsberättelsen omförmäles, till Öfverkommendants-expeditionen i Stockholm anvisade 6,015 R:dr, deruti likväl icke inbegripet öfverkommendantens arvode 1,080 R:dr, hvilket utgått från Fjerde Hufvudtitelns anslag till extra utgifter. Till kommendantsstaten är uti nämnda Riks-stat anslaget ett belopp af 15,006 R:dr 50 öre, hvilket genom en af Eders Kongl. Maj:t i nåder fastställd specialstat blifvit fördeladt sålunda:

	Arfvode till		Skrifma- terialier.	Summa.
	en kommen- dant eller gränsebefälhaf- vare.	en place- major och adjutant.		
Carlsborg	1,500	400	50	1,950
Carlshamn	375	—	12	387
Carlsten	1,800	400	50	2,250
Christianstad	675	—	30	705
Drottningsskär	375	—	12	387
Gefle med Frdriksskans	300	—	12	312
Grisslehamn	525	—	22 50	547 50
Göteborg	900	375	68	1,343
Haparanda	525	—	30	555
Helsingborg	525	—	30	555
Kungsholmen	1,000	—	20	1,020
Landskrona	675	—	22 50	697 50
Malmö	—	375	22 50	397 50
Ny Elfsborg	750	—	22 50	772 50
Waxholm	1,800	400	50	2,250
Ystad	525	—	30	555
hvarjemte af kommandantsstatens an- slag skulle tills vidare utgå arfvoden till f. d. kapellanen samt till vaktmästaren vid Dalarö skans med	—	—	—	322 50
			Summa R:dr	15,006 50

Efter uppgörande af nämnda stater hade visserligen, jemlikt nådiga Brevet den 10 November 1863 och den 12 Januari 1864, kommandantsbeställningarne i Gefle och Carlshamn blifvit indragna, men då Revisorerne voro tveksamme, huruvida ständiga befattningar af ifrågavarande beskaffenhet kunde på alla öfriga ofvan upptagna ställen erfordras, eller om icke än vidare indragning af sådana skäpligen kunde ega rum, hade de af sådan anledning ansett sig böra förhållandet omförmåla.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande har Arméförvaltningens fortifikations-departement förklarar, att då ifrågavarande kommandantsbeställningar omedelbarligen af Kongl. Maj:t i kommandoväg tillsattes och lydde under Arméförvaltningens inseende allenast i hvad anginge utöfningen af vissa dem åliggande

ekonomiska förvaltningsbestyr, hvilka voro af jemförelsevis underordnad vigt i förhållande till samma befattningars egentliga eller rent militäriska ändamål, departementet ansåge sig sakna befogenhet att afgifva yttrande i fråga om lämpligheten af en eller flera kommandantsbeställningars upphörande.

Instämmande i den åsigt, som legat till grund för Revisorernes ofvanberörda framställning får Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t, vid inträffande ledighet af ofvanomförmälda kommandantsbeställningar, täcktes taga under nådigt öfvervägande, om och i hvad mån indragning af samma beställningar lämpligen må kunna ega rum.

Enligt hvad uti berättelsen vidare omförmäles, hade Revisorerne ansett önskvärdt, att samtliga obligationer, tillhörande de under Arméförvaltningens styrelse ställda fonder och kassor, blefve i räkenskaperna upptagna till inköpsvärdet, så att först vid en realisering deraf uppfördes den vinst eller förlust, som dervid uppstode.

Uti häröfver afgifvet underdånigt utlåtande har Arméförvaltningens civila departement hufvudsakligen anført, att ett sådant bokföringssätt, som Revisorerne ifrågaställt, väl vore tjenligt, om det förutsattes, att obligationer skulle för kassornas och fondernas räkning säljas och köpas, i den mån obligationsvärdet stege eller fölle efter dagens kursförhållanden, men att en dylik handel, enligt departementets åsigt, vore mindre lämplig; samt att genom den vidtagna åtgärden att låta tillgodoföra vederbörande kassa eller fond den på obligationerna vid inköpet belöpande kapitalvinst, enkelhet i räkenskapernas förande bereddes, hvilken fördel, så önskvärd synnerligen vid en lånerörelse af det omfång som den ifrågavarande, skulle, i fall obligationerna bokfördes till inköpsvärdet, i väsendtlig mån förfelas.

Riksdagen hyser åter den åsigt, att enkelheten uti räkenskapen för ifrågavarande kassor och fonder icke i ringaste måtto skulle förfelas, derigenom att, vid inköp med kapitalrabatt af obligationer, dessa bokfördes till inköpsvärdet, med utsättande inom linien af obligationernas nominela värde, äfvensom att vid obligationernas balanseraende enahanda förfaringssätt iakttoges. Så tillgår äfven exempelvis med de obligationer, som inköpas för medel tillhörande de fonder, som af Statskontoret förvaltas, och någon olägenhet af ett sådant förfaringssätt har, så vidt Riksdagen har sig bekant, icke försports. Derigenom skulle ock undvikas den oegentligheten, att för inköpsåret tillgodofördes fonden en vinst, som kanske först om 30 å 40 år derefter utfaller, och fondens räkenskaper skulle ej visa en skenbar tillgång, hvilket nu åter i afseende å ifrågavarande fonder och kassor är fallet, särdeles då obligationer med låg räntefot och hög kapitalrabatt inköpas.

På grund häraf får Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes anbefalla vederbörande att, vid inköp af obligationer och deras ba-

lanserande uti räkenskaperna för ifrågavarande kassor, iakttaga det förfarande, att obligationerna, med utsättande inom linien af deras nominela värde, bokföras till inköpspris, så att först vid obligationernas utlottning eller försäljning den vinst eller förlust uppföres, som dervid kan uppstå.

Konvoj-kommissariatet.

Enligt hvad Konvoj-kommissariatets räkenskaper utvisade, egde detta verk hos Elektriska Telegrafverket vid revisionsårets början en fordran af 2,810,267 R:dr 69 öre, hvilken under året ökades med 449,400 R:dr, utgörande ytterligare förskott för telegrafanläggningar m. m., så att denna fordran vid revisionsårets slut uppgick till 3,259,667 R:dr 69 öre. Denna Telegrafverkets betydliga skuld funnes emellertid icke uti dess räkenskaper upptagen.

I anledning häraf har Telegrafstyrelsen uti afgifvet underdånigt utlåtande anfört, att Kongl. Maj:t, när medel för anläggning af nya eller ombyggnad af äldre telegraflinier tid efter annan blifvit anvisade till utbetalning af Konvoj-kommissariatet från handels- och sjöfartsfonden, dervid allenast fästade det vilkor att, i händelse Telegrafverkets inkomster lemnade öfverskott utöfver de årliga utgifterna, ifrågavarande anslagsmedel borde, i den mån sådant kunde ske, återgäldas, samt att, enär nämnda medel icke utgått såsom lån med bestämd återbetalningsskyldighet, Styrelsen funnit sig icke böra meddela någon föreskrift om samma medels fortlöpande uppdebitering såsom en Telegrafverkets skuld till handels- och sjöfartsfonden.

För vinnande af öfverensstämmelse emellan de olika verkens räkenskaper och då ifrågavarande förskott onekligen utgör en Telegrafverkets skuld, som i mån af tillgång bör återgäldas, synes densamma äfven böra i Telegrafverkets räkenskaper uppdebiteras; och får, till vinnande af en sådan åtgärd Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes anbefalla vederbörande att uti Telegrafverkets räkenskaper såsom skuld uppföra de oguldna förskott, som från handels- och sjöfartsfonden blifvit i nåder anvisade för anläggning af nya och ombyggnad af äldre telegraflinier.

Statskontoret.

På grund af nådiga Breffen den 17 Februari och den 22 Juni 1865 hade, enligt hvad Revisorerna omförmåla, utaf det till rese- och traktamentspenningar å Riks-statens Sjette Hufvudtitel uppförda anslag, under revisionsåret utanordnats ett sammanlagdt belopp af 2,133 R:dr 81 öre, utgörande rese- och traktamentskostnadsersättning dels till två personer, som vid olika tillfällen i egenskap af kabi-

nettssekreterare tjensgjort, dels ock till en kabinettsvaktmästare, hvilka uppå nådig befallning åtföljt Hans Maj:t Konungen på resor inom riket och jemväl till konungariket Norge; och då Revisorerne ansett anmärkningsvärdt, att utgifter af ifrågasvarande beskaffenhet blifvit bestridda utaf anslag å nämnda Hufvudtitel, för hvilka de syntes vara främmande, hade Revisorerne af sådan anledning förhållandet hos Riksdagen anmält.

Till alla delar instämmande uti den af Revisorerne uttalade åsigt, får, för rättelses vinnande i det anmärkta förhållandet, Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta tillse, att, då dylika utgifter framdeles kunna ifrågakomma, de erforderliga medlen icke må å ofvannämnda Sjette Hufvudtitels anslag anvisas.

Ibland Statsverkets ordinarie inkomster förekommer i Riksstaten under särskild titel »intressemedel» ett belopp af 5,000 R:dr. Denna inkomst, som, enligt hvad Revisorerne omförmåla, under revisionsåret uppgick till 5,360 R:dr 26 öre, utgjordes till hufvudsakligaste delen af räntan å den till Riksgälds-kontoret öfverlemnade behållning af Lappmarks ecklesiastikfond, hvarå, jemlikt föreskrift uti gällande reglemente, Riksgälds-kontoret borde vid hvarje års slut till Statskontoret utbetala berörda, efter 5 procent beräknade ränta med 5,038 R:dr 86 öre. Då nu det belopp, hvarmed enligt Riks-staten inkomsterna öfverskjuta utgifterna, blifvit såsom bidrag för bestridande af de på Riksgälds-kontoret anvisade utgifter anslaget att från Statskontoret succesive utbetalas, i den mån detta sednare verks tillgångar det medgäfv, syntes det Revisorerne, att berörda ränteinbetalning från Riksgälds-kontoret lämpligen kunde upphöra, såsom innefattande blott en öfverflödig åtgärd i afseende å medlens fram- och återremitterande emellan de olika embetsverken. Härigenom skulle äfven kunna vinnas den fördel, att en af de många inkomst-titlarne, som i Riks-staten och räkenskaperna förekomma, kunde upphöra, enär den återstående delen af intressemedlen syntes vara allt för obetydlig att såsom särskild inkomst-titel bibehållas, utan borde, enligt Revisorerernes åsigt, upptagas under »extra medel och uppbörd», och har, uti afgifvet underdånigt utlåtande, Statskontoret instämt uti Revisorerens nyssberörda framställning.

Då emellertid Riksdagen redan fattat beslut angående beräkning af Statsverkets inkomster för nästa statsreglering, innefattande år 1869, och enligt detta beslut inkomst-titeln »intressemedel» blifvit bibehållen, får Riksdagen, som jemväl instämmer uti den åsigt, som legat till grund för Revisorerens ofvanberörda framställning, men funnit frågan icke vara af den vikt, att rubbning i den verkställda inkomstberäkningen deraf bör föränledas, i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t, vid afgifvande till nästa Riksdag af nådig Proposition angående Statsverkets

kets tillstånd och behof, täcktes föreslå åtgärder, ledande dertill, att syftemålet med Revisorernes ofvanberörda framställning må vinnas.

Postverket.

Enligt hvad Revisorerne omförmåla, hade Postverkets utgifter för sjöpostfarten till Preussen, för hvilken, på grund af gällande postfördrag, numera begagnades linien Ystad - Stralsund, under revisionsåret med omkring 69,000 R:dr öfverstigit de Postverket deraf tillfallna inkomster, oberäknadt ränta och amortering å inköpssumman för Svenska postångfartygen »Oscar» och »Sofia», utgörande 457,500 Riksdaler.

Enär ifrågasättas kan, om icke postföringen å nämnda linie kunde, i likhet med hvad å andra kommunikationslinier sjöledes lærer ega rum, med betydligt mindre uppoffringar å Statens sida uppehållas, derest öfverenskommelse med enskilda bolag eller personer träffades, rörande postföringens behöriga uppehållande, och då hvarken bestämmelserna i den af General-Poststyrelsen, uti dess i frågan afgifna underdåniga utlåtande, åberopade 1815 års Wienertraktat eller öfriga fördrag i ämnet synas utgöra hinder för berörda angelägenhets ordnande på ett för Svenska Postverket mindre betungande sätt än hittills, får Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t, efter ytterligare utredning af frågan, täcktes taga under nådigt öfvervägande, huruvida icke ifrågavarande postbefordring lämpligen kunde på något för Postverket mindre betungande sätt än hittills verkställas, samt i sådan händelse meddela General-Poststyrelsen nådig befallning om vidtagande af de derför erforderliga åtgärder.

Tullverket.

Enligt hvad Revisorerne vidare omförmåla, hade, jemlikt General-Tullstyrelsens resolution den 29 Mars 1865 af tullmedlen utanordnats ett belopp af 910 R:dr 15 öre, utgörande kostnaden för levererade medikamenter under år 1864; men då dylika utgifter för de öfriga embetsverken icke förekommit, och Revisorerne ej varit i tillfälle att inhemta, huruvida Kongl. Maj:t må hafva lemnat nådigt medgifvande till berörda undantagsförhållande, hade Revisorerne af sådan anledning förhållandet anmärkt.

Af General-Tullstyrelsens i ämnet afgifna underdåniga utlåtande inhemtas, bland annat, att berörda medikamenter varit afsedda att begagnas af sjuke uppsyningsmän, vaktmästare och roddare vid den i hufvudstaden varande hamnbevakningsinspektionen; att dylika medikamentskostnader under mera än 100 års tid

blifvit af Tullverkets medel bestridda; att under tiden från och med år 1778 till och med år 1824 hade dels en viss anslagssumma för bekostande af medikamenter åt underbetjeningen varit i Tullverkets stat uppförd; dels ock sådan kostnad förklarats inbegripen uti den i staten upptagne läkare-aflöning; att uti 1825 års aflöningsstat något bestämdt belopp icke blifvit upptaget, utan allenast föreskrifvet, att medikamenter till den lägre vaktbetjeningen i Stockholm skulle särskildt ersättas efter verifierade räkningar; att enahanda bestämmelse förekomme i Tullverkets stater för de påföljande åren till och med 1856, med undantag af staten blott för år 1855, men att uti sistnämnda, äfvensom i de för tiden efter år 1856 gällande stater, icke funnes intagen någon föreskrift rörande medikamenters bekostande af tullmedel.

Då, enligt Riksdagens åsigt, deraf måste följa, att af Tullverkets medel medikamenter icke vidare böra bekostas åt den lägre betjeningen vid hamnbevakningsinspektionen i Stockholm, hvilken genom en förbättrad aflöning blifvit satt i tillfälle att, i likhet med tjenstemän och betjening i allmänhet och särskildt hvad angår betjeningen vid öfriga hamnbevakningsinspektioner och lotsverket m. m., sjelf bekosta erforderliga medikamenter, samt behovet af ett undantagsförhållande till förmån för den s. k. underbetjeningen vid hamnbevakningsinspektionen i Stockholm, genom hvad General-Tullstyrelsen i detta hänseende anfört, syntes icke vara ådagalagdt, får Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes förståndiga vederbörande, att dylika utgifter hädanefter icke må af Tullverkets medel bestridas.

Stiftens Emeriti-kassor.

På sätt en uti revisionsberättelsen intagen tabell utvisar, hade dessa kassors inkomster, oberäknadt räntemedel, utgjorts af ecklesiastika lönebesparingar, hvilka under olika titlar kommit kassorna till godo. Hvad åter anginge utgifterna, hade dessa uti fyra stift endast utgjort förvaltningskostnader. I tre stift hade utgifter egt rum till lönefyllnad, nemligen i Linköpings, Wexjö och Göteborgs, hvarjemte emeritilöner utgått äfvenledes endast i tre stift, Linköpings, Strengnäs och Calmar; uppgående dessa utgifter till jämförelsevis obetydliga belopp. Med anledning häraf samt med fäst afseende på dels att Staten numera öfvertagit aflöningen af lärare vid elementarläroverken, dels att desse lärare, till följd af Rikets Ständers vid 1856—1858 årens riksdag fattade beslut, kommit i åtnjutande af enahanda rättighet till pension å Allmänna Indragnings-staten, som, enligt gällande författningar tillagts civile embets- och tjenstemän i allmänhet, hade Revisorerna ansett sig icke sakna anledning att till Riksdagens bepröfvande hemställa, huruvida nämnda kassor, hvilkas sammanlagda belopp vid revisionsårets slut uppgick till 668,046 R:dr 22 öre, numera behöfde för sitt ursprungliga ändamål bibehållas.

De hufvudsakliga skäl, som af åtskilliga konsistorier, uti deras häröfver afgifna underdåniga utlåtanden, blifvit anförda till stöd för ifrågavarande kassors bibehållande för sitt nuvarande ändamål, äro, dels att vid elementarläroverken ännu funnos lärare, hvilka icke ingått på den nya staten och följaktligen icke kunde beröfvas sin rätt att komma i åtnjutande af förmånen att erhålla pension från ifrågavarande kassor, dels att lärarne vid elementarläroverken ofta blefvo otjenstbara före den ålder, vid hvars uppnående de enligt författningarne voro berättigade till pension å Allmänna indragningsstaten. Då emellertid, i sammanhang med förslaget om ett allmänt reglerande af pensionsväsendet, fråga uppstått om nedsättande af pensionsåldern för lärare vid elementarläroverken från 65 till 60 år, och Representationen städse visat benägenhet att, då lärare före pensionsåldern af sjukdom blifvit urständsatte att sin tjänst vidare uppehålla, gå till mötes de särskilda framställningar, som i fråga om sådana lärares pensionerande blifvit gjorda, synes det Riksdagen icke vara erforderligt att emeriti-kassorna för berörda ändamål bibehållas, helst de lärare, som icke ingått på den nya staten, torde vara ytterst få, så att kassornas bibehållande för deras pensionerande, som lämpligen kan af Staten öfvertagas, icke bör ifrågakomma. Det synes äfven vara billigt, att Staten, som redan får vidkännas betydliga uppoffringar för det ändamål, nemligen lärarnes vid elementarläroverken pensionerande, hvarför ifrågavarande kassor tillkommit, må i någon mån erhålla bidrag från dessa kassor för uppfyllande af det dermed afsedda ändamålet. Då likväl uppkomsten af nämnda kassor och grunden för utgörande af bidrag till desamma synas i särskilda stift vara olika, och en närmare utredning af förhållandet torde vara erforderlig, innan beslut i hufvudsaken fattas, hvilket dessutom synes lämpligast höra ega rum i sammanhang med frågan om reglering af pensionsväsendet i allmänhet, får Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t, efter närmare utredning af förhållandet med ifrågavarande kassor, täcktes taga under nådig ompröfning, i hvad mån och på hvad sätt dessa kassor må användas till befrämjande af det med desamma afsedda pensionsväsendet samt, i sammanhang med frågan om reglering af pensioneringen i allmänhet, till Riksdagen i ämnet aflåta nådig Proposition.

Enligt hvad Revisorerna omförmåla, uppgingo kontanta behållningarne å de under konsistoriernas inseende och vård ställda medel samt å de vid elementarläroverken befintliga kassor och fonder vid 1865 års slut till ett sammanlagdt belopp af 127,885 R:dr 82 öre. Flera af dessa hos redogörarne innestående behållningar hade, enligt Revisorernes tanke, varit större än hvad behovet påkallat, och en icke obetydlig ränteförlust hade för de olika kassorna i följd deraf uppkommit. I synnerhet hade detta varit förhållandet vid, bland andra, konsistorium i Hernösand; och enär den af detta konsistorium afgifna förklaring, hvilken icke i något hänse-

ende kan vara tillfredsställande, synes antyda, att någon rättelse i det med fog anmärkta förhållandet icke torde vara att emotse, och den lätta utvägen att genom insättning i bankinrättning göra medlen åtminstone i någon mån fruktbarande synes hafva undfallit vederbörandes uppmärksamhet, får Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes anbefalla bemälda konsistorium att genom insättning i bankinrättning eller annorledes göra de medelsbehållningar fruktbarande, hvilka hittills räntelösa hos vederbörande kassaförvaltare inestått.

Amiralitets-Krigsmanskassan.

Utaf Direktionen för ofvannämnda kassa hade afgifvits och till Revisorerna öfverlemnats tvänne utdrag af kassans räkenskaper, utvisande det ena pensionsfondens och det andra gratialfondens inkomster och utgifter för år 1865, men då berörda utdrag af Amiralitets-krigsmanskassans räkenskaper, hvilka icke, på sätt likväl i afseende å räkenskaperna för såväl Arméens pensionskassa som Civilstatens pensionsinrättning egde rum, blifvit till Revisorernes granskning öfverlemnade, befunnits i så måtto ofullständiga, att de icke innefattade den ringaste upplysning angående beloppet af kassans, såsom det syntes, icke ringa tillgångar, hvarom kännedom kunnat vinnas, om på sätt ske bort, in och utgående balanserna för revisionsåret blifvit upptagna, hade Revisorerna, som ansett önskvärdt att för framtiden upplysning i berörda hänseende icke måtte saknas, af sådan anledning å förhållandet fästet Riksdagens uppmärksamhet.

För vinnande af den utaf Revisorerna åsyftade upplysning angående ifrågasvarande kassas tillgångar, samt på det blifvande Revisorer må komma i tillfälle att behörigen fullgöra den granskningsskyldighet, dem enligt gällande Instruktion åligger i afseende å berörda kassa, som åtnjuter icke ringa statsbidrag, anser Riksdagen lämpligt, att räkenskaperna för nämnda kassa, i likhet med hvad för såväl Arméens pensionskassa som Civilstatens pensionsinrättning eger rum, varda till Kammar-rättens Öfverrevisions-departement insända, för att, jemte undergående af granskning derstädes, Riksdagens Revisorer tillhandahållas; anhållande Riksdagen i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes anbefalla vederbörande att till Kammar-rättens Öfverrevisions-departement hädanefter insända räkenskaperna för ifrågasvarande kassa, för att derstädes i vanlig ordning granskas och Riksdagens Revisorer tillhandahållas.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 12 Maj 1868.
